

दलित जातीय अनुसूची विवरण

दलितको परिभाषा

“हिन्दू वर्णाश्रम जाति व्यवस्था, वि.सं. १९९० को मुलुकी ऐनबाट पानी नचल्ने र छोइछिटो हाल्नु पर्ने जातजाति भनी जातीय भेदभाव एवं समाजमा अछुत मानिएका र सामाजिक, आर्थिक, राजनैतिक, शैक्षिक तथा धार्मिकरूपमा र

।ज्यको मूलप्रवाहबाट पछाडि पारिएका जातजातिका समुदायलाई दलित वर्ग भन्ने गरिएको छ ।”

दलितवर्गमा सूचीकृत जात-जातिहरूको वर्णानुक्रम अनुसारको जातीय अनुसूची

(क) पहाडी मूल

१. गन्धर्व (गाइने)
२. परियार (दमाई, दर्जी, सुचिकार, नगर्ची, ढोली, हुड्के)
३. वादी
४. विश्वकर्मा (कामी, लोहार, सुनार, ओड, चुनँरा, पार्की, टमटा)
५. मिजार (सार्की, चर्मकार, भूल)
६. पोडे (देउला, पूजारी, जलारी)
७. च्यामे (कुचीकार, च्याम्खल)

(ख) मधेश मूल

८. कलर
९. कर्कैहया
१०. कोरी
११. खटिक
१२. खत्वे (मण्डल, खङ्ग)
१३. चमार (राम, मोची, हरिजन, रविदास)
१४. चिडिमर
१५. डोम (मरिक)
१६. तत्मा (ताँती, दास)
१७. दुसाध (पासवान, हजरा)
१८. धोवी (रजक, हिन्दु)
१९. पासी
२०. बाँतर
२१. मुसहर
२२. मेस्तर (हलखोर)
२३. सरभङ्ग (सरवरिया)
२४. नटुवा
२५. ढाँडी
२६. धरिकर/धन्का

१. विश्वकर्मा जातिका थरहरु : (कामी, लोहार, सुनार, आग्री, चुनरा, टमटा, पार्की) :-

असुरपाती	गोथे	ददेल	महिराज	सुजी
आग्री,	गडाल	दयाल	मध्य	सदाशंकर
आफरवाडी	गुतील	दर्लामी		साशंकर
आफलघाती,	गोतामे	दुधसुनार	मःरकोहली	सेजवाल
आगरी	गजमेर	दुधराज	मगरा	सिन्चौरी
ओर	गदली	दियाली	महिलीपार	सेतीमगर
ओखेडा	घर्तीवबरे	धमाला	मडयाल	सेती
ओड	घताने	धनुके	मिभार	सहुरखाती
एयरपती	घतानी	धयाल	महर	सैसवाल
इरनाई	घमाल	धम्याल	रसाईली	सिर्पाइली
उखेडा	घिमिरे	धन्याल	रिसाल	सुरुवाल
श्रीपाली	घामघत्ले	धानुक	रपाल	सेवा
कामी	:घडेरी	धानीक	रामदाम	सिगाउरे
कर्मा	चुनारा	धोतीकामी	रैकाल	सेतीपार
करार	चौठेमार	नेपाली	रिजाल	सुनधुवा
काललोहार	चौठेमार	पार्की	रामदार	सिंगौली
कौशल	चुनार	पाददेउती	राम	सेतीसिलाल
कालीराज	चन्द्रा	पोर्तेल	रामछाम	सिमलखडा
कसरा	ढन्द्रपरे	पियाली	राजीलौहार	सिमलदिया
कालीकोटे	छिनाल	परी	रपशंकर	सिंगडरे
कालीराज	छामछल्ल	पहरी	रुचालु	साई
कुमार्की	छिस्तुल	पाइटु	लखडा	सराल
कैनी	जगतीपुरे	पल्याल	लाखड	सेरला
कोली	जडकामी	पल्यान	लावण-लावड	सोनाहा
कालाकोटी	जम्लाली	प्वाल्याल	लोहार	सिडऔरी
कसेरा	जाडकामी	बुरीटमटा	लथर	सुनकामी
कसारो	जगडी	बान्दे	लवागुन	सेतिमहर
कुलाल	जइगडी	बराईली	लकान्दी	सुखाल
कवि	जनाला	बरेली	लौकान	सुन्चौरी
कुलगल	ज्याबन	बछ्छाली	लामगोद	सेन्चुरी
कुयाल	टमटा	बएल	लामगादे	सेतीमोर
कडरा	ठटरा	बल्मान	लुहार	सिकर्मी
करला	डोटेली	बयानी	बड	स्नेही
कमेनी	डडालीयर	बाबली	बालोमर	सुनार
कालीमार	डल्ली	बटला	बथानी	संकटयाल
कोहली	तिरुवा	बगालेथापा	बेथानी	सोव
खड्काथोकी	त्यागी	बसक्याल	वेदानी	सेराल
दुधराज	दुलाल	भन्याल	वरही	सुनी
गोल्डस्मिथ	देउती	भारध्वाज	स्वर्णकार	सोनी
गहतराज	देवपाते	भूल	विखैमर	सित्खाल
गुरताल	दुराल	महरा	व्यागी	थोकी
गावा	दुरैली	मल्ल	विर्खेमर	हुम्लाली
गदाल	दियाली	मुडयाल	वंशपाली	

(विश्वकर्मा जातीका गैरदलितसंग मिल्ने थरहरु): ओली, अर्याल, कार्की, घिमिरे, रिजाल, खड्काथोकी, मल्ल, धमाल, चन्द, दुलाल, सिलवाल, खनाल, खपाङ्गी, खाती, गजुरेल, गिरी, गौतम, पोखरेल, भट्ट, भट्टराई, पन्थी, पौडेल, लोहनी, थापा, शर्मा, शाह, बराल, लामिछाने, धामी, भुपाल, सिजापति, बगाले, सिंह, बस्नेत, बास्कोटा, निरौला, तिवारी, पोखरेल, लोहनी...

परियार जातिका थरहरु :

(दमाई, दर्जी, सुचिकार, नगर्ची, ढोली, हुडेक)

अछामे	गोतामे	दनोल	वेदुवा	रजवास
अससाय	घतानी	देउगाडी	बाग्घास	राजगाई
अपटारया	घले	धगाले	वैजनाथ	रैइगाइ
आवीखोली	घतामे	नागरी	भित्रकोटी	च्याइभरयार
आउजी	चित्रकार	नेपाली	भेटेसिवा	लाप्रे
करुवाल	चण्डुचार	नेगी	मास्टर	सुनाम
कनाल	चाहार	नगर्ची	मुडेल	सेवा
कठैवरी	चुडाल	नगवाग	मुडलेकार्की	सुनदास
कटवाल	छिनाल	नागरी	मोत	सुरयाल
कालाथोकी	जनैदार	नगवान	माले	सप्याली
कालाखाती	टेलर	पाचकुरी	माल्बोक	सिवा
कोखरे	ठटाल	पाल्याली	मौले	सुयाल
कुखुरे	ठराल	पहाडी	मिस्त्रीकोटी	सिलाल
काखडे	ठ्याकी	फुडके	मंगता	सेन
कोटानजारी	डौड	बर्देवा	याग्ने	सिलाधर
कालाखानी	डेणे	वर्मदास	रनपहेली	सुटयाल
कार्कीढोली	तिलक्यानी	वाग्दास	रुकुमेली	साहिसमुन्द्र
कोटाञ्जरी	तिखत्री	बैज	रैका	सुचेउरी
खाती	दर्नाल	बैजाकोटी	रामकाजी	सुकुवाट्याल
गौरवाग	देउकाडी	वाग्चन्द्र	रनपौली	हिडमाड
गोरखनाथ	दर्जी	बुढाप्रीथी	रजवर	
गुईदेल	देवल	बाग	रत्न	
गजमेयर	दास	बैकापी	रेतन	
गौरी	दकास	विटालु	रनवेहली	

(परियार जातीका गैरदलितसंग मिल्ने थरहरु): आचार्य, अधिकारी, कार्की, कोहराल, खाती, खनाल, खतिवडा, गौतम, घले, बराल, तिवारी, मल्ल, जोरी, लामिछाने, गुरुड, पन्त, ढुङ्गाना, राई लुईटेल, भुपाल, महारा, दवाडी वास्ताकोटी...

भिजार, जातिका थरहरु:- (सार्की, मालभुल, भुल)

अच्छामी	गोतामे	तोलाङ्गी	नगरकोटी	बमरेल
एस के	घिताङ्ग	थाक	पुरकोटी	बसेल
कालो	चर्मकार	देउला	परदी	बडरेल
कोतेहाल	चुडाल	दुलाल	पीपलबोटे	बयालकोटी
कुल्धीयार	छन्बेता	देउलाकोटी	पाएली	विसुन्खे
काला	टोटलाङ्गी	दावे	पर्कोटी	बंग्रेल
कालामग्रनी	ठडोर	देउलापानी	पुर्कोटी	विसनेबैलकाटी
खरिबोटे	ठगुन्ना	दाहाल	बुरेल	बस्याल
खिलुङ्गो	ठराई	धुरुमग्रती	बौडेल	भूल
खडगी	तोसाली	धौलाकोटी	बौडेल	भियाल
गौरीपाल	तोलाङ्गो	नेपाली	बाह्रमरे	भियाल

मजरकोटी	मुहल	रम्तेल	लमजेल
मिजार	मजावरी	रोका	सुर्खाली
मयार	मगर	रोक्का	
मंग्राती	मालभुल	रकौल	
मुर्दल	रामजाली	रोकाया	
मोटे	रुचाल	रमेल	

(मिजार जातिका गैरदलितसंग मिल्ले थरहरु):- आचार्य, अधिकारी, कोइराला, नेपाल, राठाले, रिमाल, सिंह, खतिवडा, चन्द्र, खड्की, गौतम, गैरे, बुढाथोकी, सपकोटा, न्यौपाने, पौडेल, बोहोरा, बोगटी, थापा, थपलिया, उप्रेती, गिरी, दाहाल, चन्द्र, लमसाल, ठगुना, देउलापाती, रामजाली, सत्याल, बस्याल, मरासिनी, पहाडी, पुलामी, घिमिरे, बन्जाडे, रोक्काशाही, राठौर...

४. गन्धर्व जातिका थरहरु

गन्धर्व (गाइने)

कालाकौसी, कालोपौडेल, कालिचन, कालाशाह, गाइने, गान्धारी, गायक, गायन, , जोगी, बैगार, मेघनाथ, भूपाल, भाट, सूर, तुर्की, बोगरी, सुरसमान, रसाइली, (भूपाल, विष्ट, बोगरी)

५. वादी जातिका थरहरु

कश्यप, केसरी, कालीयान, चन्द्र, छिलेल, छिलाल, छिन्व्याल, जोगी जुम्लेली, दास, दुमार्की, राना, वादी, भाँड, हुँड्के धिताल, लेकाली, पहाडी, (राजयोग), शिह, वैश्य, नगर्ची, खाती, वसेल, गौतम, नेपाल, लेकाली, मगर, बाध्यकार, बाठा, नेपाली, छिनाल, वाहय, बैकार, पौडेल, पोखरेल, सिमाल, हरिथंगा, खनौटे, बोरेसाहाँ।

वादी जातिका गैर दलितसंग मिल्ले थरहरु

कुमाल, खड्का, गहतराज, गोतामे, चन्द्र बराल, रिजाल, खान, जोगी, श्रेष्ठ, निरौला, कोइराला, उपाध्याय, बोटे, खाती, ठाकुर, राना, साह, नेपाली, भाँक

६. कलर जातिका थरहरु

सरवरिया, विक्राउ

७. ककैहिया जातिका थरहरु

राय

ककैहिया जातिका गैर दलितसंग मिल्ले थरहरु

राय

८. कोरी जातिका थरहरु

कुरील, गौतम, भारती

कोरी जातिका गैर दलितसंग मिल्ले थरहरु

गौतम, भारती

९. खटिक जातिका थरहरु

कोली, सोनकर

१०. खत्वे जातिका थरहरु (मडल, खडग)

शर्मा, धानुक, बेल्लदार

खत्वे जातिका गैर दलितसंग मिल्ले थरहरु

शर्मा, धानुक, मडल

११. चमार जातिका थरहरु (राम, मोची, हरीजन, रविदास)

रैदास, महारा

चमार जातिका गैर दलितसंग मिल्ले थरहरु

महारा

१२. चिडियामार जातिका थरहरु

सरनेरीया, सरनरिया, करौरीया, यादव, नट, बखु

चिडियामार जातिका गैर दलितसंग मिल्ले थरहरु

यादव,

१३. डोम जातिका थरहरु (मरिक)

, मल्लीक, मल्लि, महिल, गुसराम

डोम जातिका गैर दलितसंग मिल्ले थरहरु

मल्लीक

१४. तत्मा जातिका थरहरु (ताँती, दास)

मण्डल, महारा, पात, बनौजिया

तत्मा जातिका गैर दलितसंग मिल्ने थरहरु

मण्डल, महारा

१५. दुसाध जातिका थरहरु (पासवान, हजारा)

दुसाद, हजारी, पासमान

१६. धोवी जातिका थरहरु (रजक) हिन्दु,

पथिक, कनौजिया, आर्या, पत्थरकट्टा, मगता, माहुत, कुशवडिया, मंगी, वाल्मीकि, शाकी, रमन, धावी, साफी, वैठठो,, निर्मलकार, रत्ता, बेठा, मेहता, मधैया, आर्य, मधेसीया, दास, राजधोव, कनेजीया, धोवी, रमण, राउत, माभी, धवल, सम्धी, एसर

धोवी जातिका गैर दलितसंग मिल्ने थरहरु

चौधरी, महता, माभी

१७. पासी जातिका थरहरु

सूर्या, महतो, चौधरी, गौतम, तरसुहिया

पासी जातिका गैर दलितसंग मिल्ने थरहरु

महतो, चौधरी, गौतम

१८. बाँतर जातिका थरहरु

सरदार, माभी, धोकेवाल, राजवंशी, ढोकेवाज, माइती

बाँतर जातिका गैर दलितसंग मिल्ने थरहरु

राजवंशी

१९. मुसहर जातिका थरहरु

सदा, ऋषिदेव, हेमराम, भदरी, माभी, तिरुहुतिया, मधैया, ढोलबाजा, कहरिया, रिखिकुल, तिरासक

२०. मेस्तर जातिका थरहरु (हलखोर)

राउत, मेहतर, जम्दार, मंगी

मेस्तर जातिका गैर दलितसंग मिल्ने थरहरु

राउत

२१. सरभङ्ग जातिका थरहरु (सरवरीया)

सरभोर, सरभङ्ग, धामी, बाँतर, नट

मधेशी मूलमा थप गर्नुपर्ने जातीहरु - पटवा, विल्टाउ, विन (मुखिया), मलाह (सहनी), गोढीया ।

पहाडी समुदाय भित्रका दलित :-

२२. पोडे (देउला, पूजारी, जलारी, जालन्धर)

२३. च्यामे (कुचिकार, च्यमखल)

२४. विटालु

२५. मगन्त

उक्त दलित समुदायको पहिचान विभिन्न अध्ययन, रिपोर्ट, उजूरी, स्थलगत अध्ययन, अनुसन्धान बाट प्राप्त भएका र केही विवादित रहेको त्यसता विवादित थर गोत्रलाई पुनः अध्ययन गर्ने गरी प्राप्त प्रमाण पुगेका सबै थर गोत्रलाई मात्र बैठकमा सर्वसम्मत पारीत गरीएका विवादित तराईका ठाकुर, लोहार, सोना हरुको थप अध्ययन गर्ने । पुर्वी तराई पासी दलित होईन र पश्चिम तथा मध्य तराईमा पासी दलित हो । अलि फरक प्रचलन छ । लोहार त्यस्तै छ । थर गोत्रकै कारण गैर दलितको घुषपैठ हुने सम्भावना उत्तिकै छ तर युगौ देखिको मुआब्जा लिनु पर्ने छ । कुन रोज्ने आफैमा भरपर्दछ ।

